

Regionerna skapar ordning i den fragmenterade staten: *Regional utvecklingspolitik under 30 år*

Bok av Gunnar Johnson & Lars Niklasson (Daidalos förlag)

Inledning vid konferens den 26 September 2024

Lars Niklasson

Varför en bok just nu?

- Den kommunala självstyrelsen ifrågasätts
 - Kommunerna: skolan
 - Regionerna: vården, pandemin
- Statens fragmentering verkar bortglömd
 - Stuprören: departement och myndigheter
 - Exempel: utanförskap, gängkriminalitet, elever i behov av särskilt stöd
 - Exempel: staten utreder regional vård, men inte kommunal vård
- Integration av politikområden “nerifrån” pågår
 - Regional utvecklingspolitik
 - Nära vård

Bokens innehåll

- Principiella vägval
- Historisk framväxt av politikområdet (mål och medel)
- Erfarenheter
- Behov i nuläget: kommunal samverkan (även över länsgränser)
- Nuvarande otydligheter: länsstyrelsens roll
- Rekommendationer:
 - Större ansvar till regionerna
 - Kommunernas medverkan
 - Partiernas ansvar

30 år av regional utvecklingspolitik

- Nya mål:
 - Från utjämning till regionalt (länsvis) ansvar och profilering, ”nerifrån”
- Nya medel:
 - Ansvaret flyttat från länsstyrelser till regioner (ofta via regionförbund)
 - Nya län och nya landsting: Skåne och Västra Götaland (Kalmar, Gotland)
 - Ansvar = nav, förhandlingsledare
 - Medverkande: region, kommuner, myndigheter, EU, privata aktörer
 - Vuxenutbildning, företagsutveckling, transporter (nya tågtunnlar mm)
 - Även integrerad stat på Gotland, myndighetsgrupper, EU (ERUF)
 - Intressanta men misslyckade försök att samordna stuprör
- Missade chanser
 - Ansvarskommittén 2007
 - Statens indelning

Principiellt intressant

- Statlig målstyrning förutsätter separata uppdrag/mål
 - Istället: systemperspektiv, nätverk, horisontell styrning
- Svårt att styra uppifrån med mål
 - Svårt att belöna och bestraffa, utkräva ansvar
 - Lokala aktörer har mer kunskap om problem och lösningar
 - Decentralisering
 - Tjänstemännens nya roll som relationsbyggare
- Demokrati är inte bara kamp mellan två alternativ ("Westminster")
 - Demokrati som problemlösning, många aktörer (federala stater)
 - Flernivåstyre förstärkt genom EU